

יוזמת קולקטיב אימפקט – איכות חיים ובדידות בזקנה

גילנות בקצרה

מהי גילנות?

ניתן להגדיר גילנות במגוון דרכים. על פי ארגון הבריאות הבינלאומי (WHO), הגילנות היא קטלוג של אנשים על פי גיל המוביל לפגיעה, לעמדה נחותה, או לחוסר-צדק. היא מתייחסת לסטריאוטיפים (הדרך בה אנו חושבים), לדעות קדומות (הדרך בה אנו מרגישים), ולאפליה (הדרך בה אנו מתנהגים).ⁱ

כיצד הגילנות פוגעת?

ברמת הפרט, מחקרים רבים הוכיחו שגילנות כנגד אזרחים ותיקים – או גילנות-עצמית של אזרחים ותיקים כלפי עצמם – עלולה לקצר את תוחלת החיים, לגרום לבעיות בריאות, להתאוששות איטית יותר ממחלות, לירידה קוגניטיבית, להיחלשות המיניות, לדיכאון, לבדידות, ולפגיעה כלכלית.ⁱⁱ ברמה המדינית, עלייה של 1% במספר המועסקים המבוגרים (בני 45 ומעלה) בישראל תוביל לעלייה בתוצר של כ-750 מיליון ש"ח בשנה.ⁱⁱⁱ בארה"ב שוערך המחיר שהגילנות גובה ממערכת הבריאות בכ-63 ביליון דולרים בשנה.^{iv}

מה גורם לגילנות? (רשימה חלקית)

1. פסיכולוגיה: הגילנות כהגנה לא-מודעת מחרדת המוות.^v
2. סוציולוגיה: הזדקנות האוכלוסייה מגבירה את העומס הכלכלי על הצעירים, ונוצר מתח בין-דורי הגורם לגילנות.^{vi}
3. כלכלה: תעשיות מסוימות מקדמות מודלים המעלים על נס את הצעירים.

מי נמצא בסיכון מיוחד לסבול מגילנות?

1. אזרחים ותיקים מבוגרים מאוד המקבלים תמיכה טיפולית.^{vii}
2. אזרחים ותיקים מקבוצות מיעוט כגון ערבים-ישראלים ועולים חדשים.^{viii}
3. מבוגרים במקצועות מסוימים כגון הייטק ואירוח.^{ix}
4. נשים צעירות. (כן, גם צעירים סובלים מגילנות!)^x

היקף הגילנות?

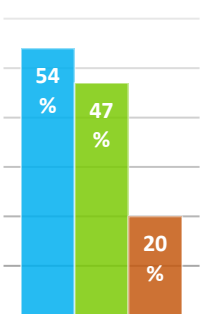
1. כשליש מהאירופאים דיווחו על פגיעה בשל גילנות, שיעור גבוה משל המדווחים על גזענות או על סקסיזם.^{xi}
2. **בישראל**: כרבע מהאזרחים בני 50+ חשים שהופלו בשל גילם במערכת הבריאות.^{xii}

אז מה אפשר לעשות?

1. חקיקה.
2. קידום קשר בין-דורי.
3. חינוך והקניית ידע על הזקנה (מגיל צעיר).
4. קמפיינים.

** רעיונות אחרים?

שיעור דיווח על אפלייה בשל גיל במערכת הבריאות בישראל בקרב בני 50+ (2020)

■ ערבים-ישראלים
■ עולים מברית המועצות
■ יהודים ותיקים

[World Health Organization, "Global Report on Ageism," 2021.](#) ⁱ

.ש.ם ⁱⁱ

[הלה אקסלרד, צבי אקשטיין וטלי לרום, " התועלת הכלכלית בהעסקת עובדים מבוגרים", מכון אהרון למדיניות כלכלית בחסות אוניברסיטת רייכמן בשיתוף המשרד לשוויון חברתי, משרד הכלכלה והתעשייה, והג'וינט, 2021.](#) ⁱⁱⁱ

[Becca R Levy, PhD, Martin D Slade, MPH, E-Shien Chang, MA, Sneha Kannoht, MPH, Shi-Yi Wang, MD, PhD, Ageism Amplifies Cost and Prevalence of Health Conditions, The Gerontologist, Volume 60, Issue 1, February 2020, Pages 174–181.](#) ^{iv}

[אהוד בודנר, "מקורות הגילנות בקרב זקנים וצעירים", גרונטולוגיה: כתב-עת בנושאי הזיקנה לח \(2-3\) 2011; Cohn-Schwartz, E., & Ayalon, L. \(2021\). Societal views of older adults as vulnerable and a burden to society during the COVID-19 outbreak: Results from an Israeli nationally representative sample. *The Journals of Gerontology: Series B*, 76\(7\), e313-e317; Kolushev I, Punchik B, Digmi D, Haiman K, Ritsner M, Moller O, Hadad S, Samson T, Freud T, Press Y. Ageism, Aging Anxiety, and Death and Dying Anxiety Among Doctors and Nurses. *Rejuvenation Res.* 2021 Oct;24\(5\):366-374.](#) ^v

[North MS, Fiske ST. Modern Attitudes Toward Older Adults in the Aging World: A Cross-Cultural Meta-Analysis. *Psychol Bull.* 2015 Sep;141\(5\):993-1021.](#) ^{vi}

[World Health Organization, "Global Report on Ageism," 2021.](#) ^{vii}

[Ayalon, L., & Cohn-Schwartz, E. \(2021\). Ageism from a cross-cultural perspective: results from a national survey of Israelis over the age of 50. *International Psychogeriatrics*, 1-9.](#) ^{viii}

[World Health Organization, "Global Report on Ageism," 2021.](#) ^{ix}

.ש.ם ^x

.ש.ם ^{xi}

[Cohn-Schwartz, E., & Ayalon, L. \(2021\). Societal views of older adults as vulnerable and a burden to society during the COVID-19 outbreak: Results from an Israeli nationally representative sample. *The Journals of Gerontology: Series B*, 76\(7\), e313-e317; Ayalon L, Cohn-Schwartz E. The Relationship Between Perceived Age Discrimination in the Healthcare System and Health: An Examination of a Multi-Path Model in a National Sample of Israelis Over the Age of 50. *J Aging Health.* 2021 Dec.](#) ^{xii}

[World Health Organization, "Global Report on Ageism," 2021.](#) ^{xiii}